

Dansk Erhvervs NøgletalsNyt

2019 har udsigt til svageste jobvækst siden 2014

Af: Cheføkonom Tore Stramer og økonom Kristian Skriver

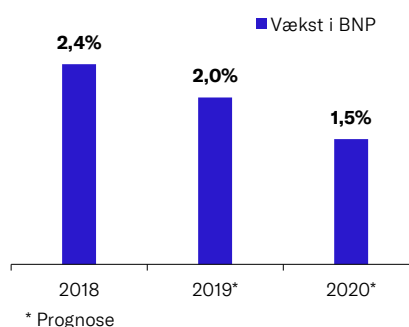
Det har været en god uge for dansk økonomi. Mandag præsenterede regeringen en dugfrisk prognose for dansk økonomi, hvor forventningen er at opsvinget fortsætter over de kommende år med en årlig BNP-vækst på omkring 1,5%. Det er en prognose vi bakker op omkring, da vækstpotentialet i dansk økonomi til trods for den begyndende globale afmatning er ganske solid.

Ugen har dertil budt på en række fornuftige nøgletal for dansk økonomi. BNP-væksten for tredje kvartal blev opjusteret fra 0,3% til 0,4%, og ser man bort fra at virksomhederne nedbragte deres lagrer, så var der en BNP-vækst på omkring 1%. Det er stærkt, ikke mindst med tanke på at fremgangen primært kan tilskrives eksporten.

Beskæftigelsen herhjemme har efter en sløv sommer samtidig genfundet melodien her i slutningen af året. I oktober steg beskæftigelsen med 2.600 personer drevet frem af en fortsat fremgang i den private beskæftigelse. Samlet tegner jobvæksten i 2019 dog til at blive den svageste siden 2014. Men fremgangen er fortsat tydelig og 2019 vil byde på en samlet jobvækst på over 30.000 personer. Vi forventer også en fortsat jobvækst ind i det nye år på i omegnen af 15-20.000. Det dækker dog over, at fremgangen i beskæftigelsen løbende vil blive mindre, særligt når vi bevæger os ind i 2021.

Ellers er det tid til at ønske god jul og godt nytår. Danske Erhvervs Nøgletalsnyt vender selvfølgelig tilbage i det nye år.

Nøgletal	Side
Regeringen ser flot vækst i år, men nedjusteret jobvæksten	2
Eksporten er årets suverænt bedste nøgletal - fin BNP-vækst	3
Fin jobvækst i oktober - men 2019 bliver det svageste jobår siden 2014	4
Indkomsterne stiger mest omkring København og Århus	5
Danskerne blandt de mest velstående - holder igen med forbrug	6
Lille fremgang i IFO-indekset fjerner ikke recessionsfrygten	7
Detailsalget steg i november pga. Black Friday, og forbrugernes optimisme peger lidt op	8

Regeringen ser flot vækst i år, men nedjusteret jobvæksten

Regeringen har mandag offentliggjort en dugfrisk prognose for dansk økonomi, der går frem til 2021. Det er en optimistisk prognose, hvor regeringens økonomer har valgt at opjustere BNP-væksten for i år fra tidligere 1,7% til 2%. Det må siges at være en mærkbar opjustering med tanke på, at væksten på vores største eksportmarkeder i Tyskland, Sverige og Storbritannien ellers er gået helt i stå i løbet af 2019. Det er dog også en opjustering som dansk økonomi har gjort sig fortjent til.

Den pæne opjustering af vækstsønnet for 2019 skyldes primært, at prognosen for eksporten er blevet opjusteret. Konkret er sønnet for væksten i eksporten i 2019 blevet opjusteret fra 2,7% til 3,4%. Det springer her særligt i øjnene, at sønnet for industrieksporten alene er blevet opjusteret fra 5,5% til 10,4%. Det er markant opjustering, der sætter to streger under at eksporten har været årets helt store positive overraskelse. På trods af den begyndende modvind på vores eksportmarkeder har eksporten klaret sig rigtig flot igennem 2019. Den stærke udvikling i eksporten skyldes særligt, at den mindre konjunkturfølsomme eksport af medicin, vindmøller og landbrugsprodukter har klaret sig rigtig godt. Det gælder ikke mindste medicinsalget til USA, der indtil videre har vist en fremgang på over 20% i 2019.

Regeringen forventer en meget blød landing

Regeringen holder nogenlunde fast i deres forventninger til væksten i 2020, og har kun nedjusteret deres vækstsøn marginalt fra 1,6% til 1,5%. I 2012 forventes en BNP-vækst på 1,4%. Det viser med al tydelighed, at regeringen forsat forventer en blød opbremsning i den økonomiske vækst over det kommende år.

Det er i udgangspunktet en optimisme vi deler. Der er ikke blevet opbygget betydelige ubalancer i dansk økonomi igennem opsvinget, og der er generelt potentiale for en fortsat fornuftig vækst over de kommende år. Dertil er der nu begyndende tegn på en lille bedring i det globale vækstbillede. Vi ser derfor også god grund til at beholde ja-hatten på, og forventer på linje med regeringen en samlet økonomisk vækst på ca. 1,5% i 2020 og 2021.

Når det er sagt, så er det naturligvis vigtigt at fremhæve, at usikkerheden forsat er stor. Sker der igen en eskalering i handelskrigen mellem USA og Kina, så vil det kunne ændre vækstbilledet mærkbart. Det gælder ligeledes, hvis de forestående forhandlinger mellem EU og Storbritannien mod forventningen ikke resulterer i en endelig aftale.

Regeringen har nedjusteret deres beskæftigelsesprognose med 13.000 personer.

Selv om vækstbilledet i år har været overraskende stærkt i gennem 2019, så har regeringen dog samtidig valgt at nedjustere deres søn for beskæftigelsen i både 2019 og 2020. For 2019 forventer regeringen nu kun en fremgang i beskæftigelsen på 33.000 personer mod 39.000 tilbage i august. For 2021 er sønnet for beskæftigelsesvæksten nedjusteret med 7.000 personer til nu 19.000. Der er altså tale om en samlet nedjustering af jobvæksten på i alt 13.000 personer i 2020 og 2021 i forhold til prognosen fra august.

Det er en streg i regningen, men skal desværre ses i lyset af at jobvæksten herhjemme har været mere svag og svingende siden foråret. Forklaringen er dels at væksten i den beskæftigelsestunge del af er aftaget i løbet af 2019. Det gælder særligt inden for handel og i byggeriet. Dertil kan det bestemt ikke afvises, at den øgede økonomiske usikkerhed har fået flere virksomheder til at udskyde nyansættelser i løbet af året.

Eksporten er årets suverænt bedste nøgletal - fin BNP-vækst

Danmarks Statistik har fredag offentliggjort tal, der viser, at BNP-væksten i tredje kvartal er blevet opjusteret fra 0,3% til 0,4%. Det er primært en højere vækst i den finansielle sektor og byggeriet, der har ført til en opjustering af væksten. En vækst på 0,4% over et enkelt kvartal er hæderlig og har nu løftet årsvæksten til 2,3%. Dermed bliver 2019 samlet set endnu et pænt opsvingsår.

Det er dertil værd at bemærke, at en øget lagernedbringelse hos virksomhederne alene mindskede BNP-væksten med hele 0,6% i tredje kvartal. Det er et betydeligt negativt vækstbidrag. Lagernedbringelse skal formentlig ses i sammenhæng med de ekstraordinært usikre økonomiske udsigter. Når virksomhederne bliver mere usikre på fremtidsudsigterne, vil de normalt sælge ud af lagrene og sætte produktionshastigheden ned. Dertil kan den fortsat usikkerhed om udfaldet af brexit også have fået flere virksomheder til at fremrykke salget til Storbritannien ved at sælge ud af lagrene.

Ser man bort fra lagernedbringelse, var der en solid vækst på hele 1% i tredje kvartal. Det vidner om, at der fortsat er en pæn underliggende økonomisk vækst i dansk økonomi.

Eksporten er årets gode nøgletal

Det er primært en fortsat stærk fremgang i eksporten, der sikrer en fortsat stærk BNP-vækst herhjemme. Den samlede eksport steg således med hele 1,3% i tredje kvartal, hvor der var en fremgang i såvel vare- og tjenesteeksporten. Det betyder, at eksporten nu er steget med 4,5% over de seneste år. Det er mildt sagt imponerende med tanke på, at væksten på vores største europæiske eksportmarkeder ellers er bremsset tydeligt op i løbet af 2019. Den fortsat stærke fremgang i eksporten vidner om at konkurrenceevnen er solid. Dertil har den mindre konjunkturfølsomme eksport af medicin, vindmøller og landbrugsprodukter klaret sig rigtig godt. Det betyder også, at eksporten er årets helt store overraskelse og suverænt er årets bedste økonomiske nøgletal.

Lidt lavere vækst i 2020

Ser vi ind i det nye år forventer vi at BNP-væksten aftager fra ca. 2% i 2019 til 1,5% i 2020. Det må betegnes som en svag opbremsning efter en årrække med vækstrater på over 2%. Risikoen er dog på nedsiden og kommer primært uden for landets grænser. Et kaotisk udfald af de forestående handelsforhandlinger mellem Storbritannien og EU kan ikke udelukkes. Dertil er der fortsat en latent risiko for, at handelskrigen mellem USA og Kina igen bryder ud i lys lue. Men samlet set mener vi, at der god grund at til at forvente en fortsat moderat og balanceret vækst herhjemme.

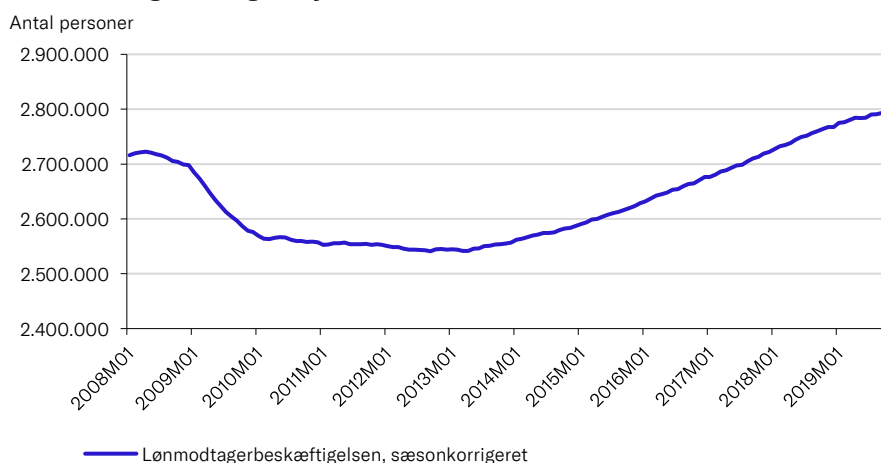
Fin jobvækst i oktober - men 2019 bliver det svageste jobår siden 2014

Danmarks Statistik har fredag offentliggjort tal, der viser, at lønmodtagerbeskæftigelsen steg med 2.600 personer i oktober. Stigningen dækker over en fremgang i den private beskæftigelse på 3.500 personer, mens den offentlige beskæftigelse faldt med 700 personer. Det er en fornuftig jobvækst, der dog ikke ændrer ved at jobvæksten i 2019 tegner til at blive den svageste siden 2014. Beskæftigelsen er i gennemsnit steget med 2.800 personer i årets første 10 måneder. Vi skal helt tilbage til 2014 for at finde en lavere gennemsnitlig månedlig fremgang i beskæftigelsen i årets første 10 måneder. Opbremsningen i jobvæksten er primært sket i den private sektor og har været mest tydelig inden for byggeriet og industrien.

Selv om jobvæksten i år er faldet i tempo i forhold til de seneste år, så er fremgangen dog fortsat hæderlig. Der er således fortsat udsigt til en samlet fremgang i beskæftigelsen på over 30.000 personer i år. Opbremsningen kan bedst beskrives som blød og kontrolleret. Den lidt svagere jobvækst skal primært ses i sammenhæng med at væksten både herhjemme og i udlandet er aftaget i løbet af 2019. Dertil er usikkerheden om de økonomiske udsigter blevet forøget. Når virksomhederne bliver mere usikre på de økonomiske udsigter, så vil de normalt holde lidt igen med at udvide medarbejderstaben.

Ser vi frem, så forventer vi en fortsat fremgang i beskæftigelsen på omegnen af 15.000-20.000 personer i 2020. Jobopsvinget vil altså fortsætte ind i 2020, men dog i et lavere tempo end tidligere. Det skal vi dog ikke ærgre os gule og blå over. Dansk økonomi har længe befundet sig i en moderate højkonjunktur, hvor knapheden på arbejdskraft er tiltaget. I en sådan situation er det helt naturligt, at jobvæksten mister lidt fart. Det betyder dog også, at vi nu begynder at kunne ane afslutningen på jobfesten. I 2021 vil beskæftigelsen formentlig ikke stige med meget mere end 5.000 personer.

2019 har udsigt til svageste jobvækst siden 2014

Kilde: Danmarks Statistik

Indkomsterne stiger mest omkring København og Århus

Tirsdag offentliggjorde Danmarks Statistik tal, der viser at den gennemsnitlige disponible indkomst steg med 6.200 kr. i Hovedstadsområdet i 2018. Det svarer til en samlet indkomstfremgang på 3,3%. Dermed oplevede indbyggerne i hovedstaden i gennemsnit den største indkomstfremgang på tværs af landet i 2018. Dog skarp forfulgt af Østjylland, hvor den disponible indkomst steg med 5.600 kr., svarende til 3,2%. Det er således i områderne omkring Danmarks to største byer, København og Aarhus, at indbyggerne har oplevet den største fremgang i indkomsterne i 2018.

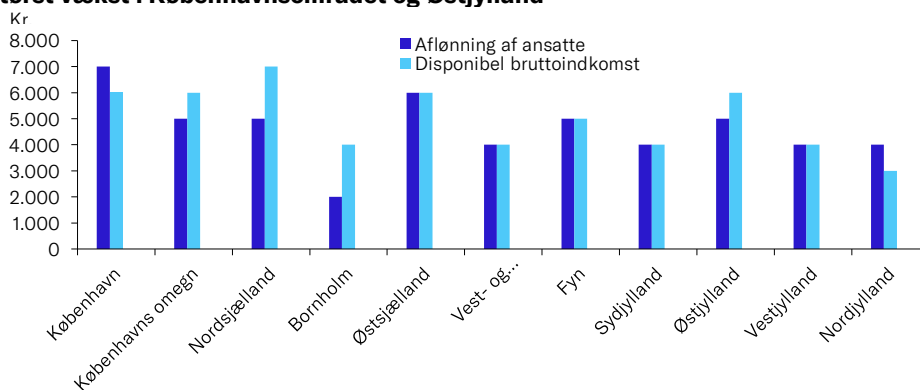
Det kan ikke siges at være den helt store overraskelse. Forklaringen er at lønningerne under det nuværende opsving generelt er steget relativt mest i og omkring de største byer, hvor fremgangen i beskæftigelsen og produktionen har været størst. Dertil spiller det også en væsentlig rolle, at aktieformuen, og dermed aktieudbytterne, er steget mest blandt indbyggerne i de største byer.

Selvom hovedstaden og området omkring Århus er de absolutte højdespringere, så er indkomsterne dog også steget hæderligt i resten af landet. På landsplan er indkomsterne således steget med 2,9%, hvilket svarer til 5.100 kr. Der er dog en tendens til, at indkomsterne er steget mindst i de landsdele, hvor der er flest yderkommuner.

Når indkomsterne trods alt er steget hæderligt på tværs af landet, på trods af at BNP-væksten i høj grad har været centreret i og omkring landets største byer, så hænger det sammen med at danskerne pendler mere og mere. Det seneste tal fra Danmarks Statistik viser, at danskerne i gennemsnit pendler knap 22 km til og fra arbejde. Det er et rekordhøjt niveau. Dertil spiller det også en rolle, at overførselsindkomster og det progressive skattesystem, bidrager til at udjævne indkomstforskellene på tværs af landet.

Den gode nyhed er derfor også, at indkomstudviklingen på tværs af landet har været hæderlig på trods af de seneste års regionale skævvridning af BNP-væksten. Det betyder kort og godt, at rigtig mange danskerne oplever opsvinget på egen krop i form af øget job- og indkomstvækst. Det er super vigtigt og bidrager i høj grad til at gøre opsvinget stabilt og selv bærende.

Størst vækst i Københavnsområdet og Østjylland

Kilde: Danmarks Statistik, NRS

Danskerne blandt de mest velstående - holder igen med forbrug

Danmark Statistik har onsdag offentliggjort tal, som sammenligner det individuelle forbrug pr. indbygger på tværs af EU-lande. Desuden har Danmarks Statistik offentliggjort tal, der sammenligner prisniveauet på tværs af EU-lande.

Danmark har det højeste forbrugerprisniveau - højt omkostningsniveau er en del af forklaringen

Danskerne betaler 37 pct. mere for varer og tjenester end resten af vores naboer i EU. En del af forklaringen på de høje priser herhjemme er, at Danmark har et højt omkostningsniveau i form af høje skatter og lønninger, der generelt gør det dyrt at drive forretning i Danmark. I Danmark har vi en forholdsvis høj momsats samtidig med at vi betaler en række forbrugsafgifter. Det betyder, at når man som dansker forbruger 100 kr., så betaler man ifølge tal fra EU-kommissionen i gennemsnit knap 31 kr. til statskassen. Det er væsentligt højere end resten af EU, hvor man i gennemsnit betaler knap 21 kr. til statskassen. Det trækker naturligt det danske prisniveau op sammenlignet med vores naboer i EU.

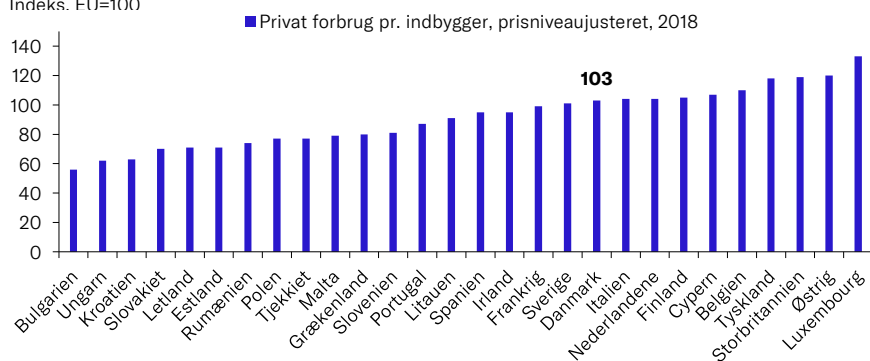
Danskerne blandt de mest velstående – holder igen med forbruget

Trods de høje priser, har danskerne stadig gode forbrugsmuligheder. Det skyldes, at vi har et højt velstandsniveau. Danmark har det 4. højeste BNP pr. indbygger i EU, når man korrigerer for de høje priser, vi oplever herhjemme. Det er hele 28 pct. højere end gennemsnittet i EU. Når vi ser på danskernes private forbrug, så er vi placeret som nummer 10 blot 3 pct. højere end gennemsnittet i EU.

I Danmark har vi et højt velstandsniveau, der er helt i EU-toppen, men når det kommer til det private forbrug, så er det mindre imponerende, hvor den almindelige dansker ikke forbruger lige så meget på sig selv. Det skyldes til dels, at vi har en forholdsvis stor offentlig sektor, som leverer blandt andet daginstitutioner og behandlinger på sygehuse. Det fremgår også af de nye tal fra Danmark Statistik, hvor danskerne har det 4. højeste niveau for individuelt offentligt forbrug.

Danskerne holder igen med forbruget

Indeks. EU=100

Kilde: Danmarks Statistik

Lille fremgang i IFO-indekset fjerner ikke recessionsfrygten

Onsdag blev der offentliggjort tal, der viser at det tyske IFO-indeks viste en fremgang fra 95,0 i november til 96,3 i december. Det er en spids bedre end konsensusforventningerne på 95,5. Vurderingen af den nuværende økonomiske situation steg samtidig fra 97,9 i november til 98,8 i december.

Samlet set er der tale om en svag fremgang i virksomhedernes vurdering, der ligger på linje med de allerede offentliggjorte PMI-tal. Det er naturligvis positivt, at den økonomiske udvikling i Tyskland ikke længere bliver værre for hver dag der går. Når det er sagt, så fremgangen i såvel IFO- og PMI-tallene beskedne og niveauerne er fortsat faretruende lave. Det er derfor også endnu for tidligt at ånde lettet op på tysk økonomis vegne. Kommer vi ikke til at se en mere tydelig forbedring i virksomhedernes forventninger over de kommende måneder, så er risikoen for en længerevarende recession i Tyskland i 2020 desværre overhængende.

Tysk økonomi kan blive ramt af en vaskeægte recession i 2020

Vi er som udgangspunktet fortsat fortrøstningsfulde og forventer en generel bedring i det nuværende dystre vækstbillede i Tyskland over de kommende måneder. Lavere renter, en bedring i handelskrigen mellem USA og Kina, samt et skifte i retning af en mere lempelig finanspolitik bør i vores optik give anledning til en moderat styrket vækst i Tyskland.

Risikoen i dog unægtelig primært på nedsiden. Det tyske arbejdsmarked viser allerede nu svaghedstegn. Ledigheden er steget i flere distrikter og brugen af deltidsansatte er steget. Det er normalt et sikkert tegn på, at aktiviteten er faldende. Går det tyske arbejdsmarked for alvor i bagegear, så vil det hurtigt kunne sende tysk økonomi ud i en vaskeægte recession med et bredt funderet fald i væksten og stigende ledighed.

Dårligt nyt for dansk økonomi

Tyskland har historisk været vores største eksportmarked og op i mod 100.000 danske jobs er enten direkte eller indirekte knyttet til eksporten. Det er både fremstillingssektoren, samt handel- og serviceerhvervene, der har en stor samhandel med Tyskland.

Det er derfor også bekymrende, at tysk økonomi fortsat viser så svaghedstegn og læner sig op ad en faretruende recession. Hvis tysk økonomi bliver låst fast i en recession, så vil det få tydelige konsekvenser for dansk økonomi i form af lavere eksportvækst og jobtab. Prognoserne for 2020 må derfor også siges at være mere usikre end længe.

Detailsalget steg i november pga. Black Friday, og forbrugernes optimisme peger lidt op

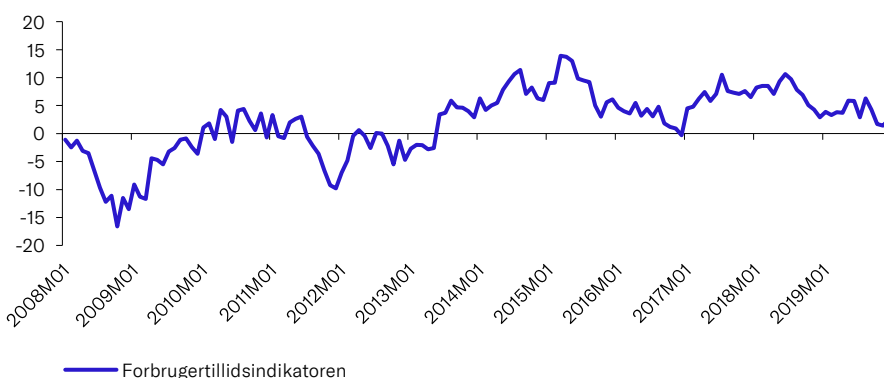
Danmarks Statistik har fredag udsendt tal for forbrugertilliden i december. Det viser, at forbrugertilliden oplevede en lille stigning i december. Trods den lille stigning i december, så forbrugertilliden i december stadig lavere end gennemsnit for i år. Det er særligt forbrugernes syn på situationen i dansk økonomi i dag sammenlignet med om et år siden, der trækker ned i forbrugertilliden.

Det er positivt, at vi nu kan se lidt fremgang i forbrugertilliden, som dog fortsat er på et lavt niveau sammenlignet med de seneste par år. Det tyder på, at krisefrygten så småt er ved at tage fat i de danske forbrugere. Krisefrygten er bekymrende, fordi det kan lægge en dæmper på privatforbruget herhjemme, og kan dermed hive fart ud af dansk økonomi, som i forvejen er truet af afmatning på vores vigtigste eksportmarkeder. Selvom afmatning på vores eksportmarkeder endnu ikke har skubbet dansk økonomi ud af kurs, så tyder den lave optimisme på, at forbrugerne er blevet bekymrede for fremtiden, når recessionsfrygt, Brexit og handelskrig præger det mediebilledet.

Forbrugerne forventer, at familiens økonomiske situation vil være bedre om et år end i dag, mens forbrugerne forventer, at Danmarks økonomiske situation vil være dårligere om et år end i dag. Lidt firkantet vil det sige, at vi er optimistiske på vegne af egen økonomi, men når det kommer til naboens økonomi, så er vi lidt mere pessimistiske. Der er ellers god grund til at være optimistisk for både egen og naboens økonomi, fordi husholdningerne privatøkonomi er generelt kernesund. Det skyldes blandt andet, at real-lønsvæksten er pæn, beskæftigelsen er høj og renterne er lave.

Fredag kom Danmarks Statistik også med tal for detailsalget i november. Det viser, at detailsalget steg med 0,3 pct. i november sammenlignet med oktober. Stigningen kommer ovenpå et mindre fald i detailsalget i oktober. Det tyder på, at danske husholdningerne i år holdt igen i oktober og i stedet har ventet til de store tilbud på Black Friday og Singles' day. Danskerne har i stigende grad taget de store tilbud i november – Black Friday og Singles' day – til sig, og har udskudt en del af forbruget fra oktober til november. November har indtil nu været den største handelsmåned i 2019, men vi skal ikke mange år tilbage før vi ikke så det mønster. Så sent som for fem år siden – i 2014 – var november ikke en lige så vigtig handelsdag for danske butikker.

Forbrugertilliden peger op, men stadig på et lavt niveau

Kilde: Danmarks Statistik

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs NøgletalsNyt kan ske til cheføkonom Tore Stramer på tstr@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6107.